

จดหมายเหตุเรื่องเปรต ปี 2000

ธนภณ สมหวัง

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เหตุการณ์เรื่องเปรตหรือผีเปรตที่กำลังเป็นข่าวอยู่ในสื่อมวลชนเกือบทุกแขนงขณะนี้ แม้ว่าใคร ๆ ต่างก็ไม่ต้องการที่จะให้นิทานเรื่องนี้จบลงด้วยการสอนให้รู้ว่า “คนโง่ย่อมเป็นเหยื่อของคนฉลาด” ก็ตามที แต่เรื่องนี้และเรื่องทำนองนี้มีใช่เหตุการณ์แรกที่เกิดขึ้น แต่ได้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าในอดีตและปัจจุบัน และก็เชื่อได้เลยว่า ยังจะเกิดขึ้นต่อไปอีกในอนาคต

เหตุการณ์นี้ น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง มิใช่ในฐานะเป็นเหตุการณ์ลวงโลกหรือเป็นเหตุการณ์ที่บุคคลที่ถือว่า มีการศึกษาสูงเข้ามาเกี่ยวข้องเท่านั้น หากแต่สำคัญในแง่ที่ว่า เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ค.ศ. 2000 ค.ศ. ที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างยิ่ง

แม้ในคัมภีร์พระไตรปิฎกและคัมภีร์อรรถกถา จะมีข้อความและรายละเอียดที่ระบุถึงความมีอยู่ของผีเปรตอย่างชัดเจน แต่นั่นก็หาใช่สาระที่พระพุทธศาสนาต้องการเน้นไม่ เช่นเดียวกับความมีอยู่ของสิ่งที่มี (Being) อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทวดา พรหม หรือผีอื่น ๆ แต่สาระสำคัญที่พระพุทธศาสนาเน้นก็คือ การวางท่าทีต่อความเชื่อในสิ่งเหล่านี้ว่า มนุษย์ควรจะปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านี้ในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมโลกของมนุษย์ชนิดหนึ่ง

มนุษย์เองก็อาจกลายเป็นสิ่งเหล่านี้ก็ได้ กล่าวคือ ถ้ามนุษย์ไม่พัฒนาตนเองก็จะเป็นมนุษย์ธรรมดา (มนุสสภูโต) ถ้าหากว่าพัฒนาขึ้นมาหน่อยก็จะกลายเป็นมนุษย์ที่เป็นมนุษย์ (มนุสสมนุสโส) หรืออาจจะกลายเป็นมนุษย์เทวดา (มนุสสเทโว) หรือหากไม่พัฒนาตนเองเลย ก็จะกลายเป็นมนุษย์สัตว์ดิรัจฉาน (มนุสสดิรัจฉาน) หรือเป็นมนุษย์เปรต (มนุสสเปโต) หรืออาจจะเป็นมนุษย์สัตว์นรก (มนุสสนเรยิก) ก็ได้

การจะเป็นอะไรหรือไม่นั้น จึงขึ้นอยู่กับพลังแห่งการพัฒนาศักยภาพตนเองของมนุษย์ซึ่งเป็นพลังที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน ในสังคมปัจจุบัน เราจึงพบเห็นมนุษย์ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมา

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) เคยกล่าวไว้ว่า โลกมนุษย์เป็นโลกที่มีลักษณะพิเศษ ในแง่ที่เป็นดินแดนรวมแห่งบาปและคุณธรรมทุกอย่างทุกระดับ มีคนชั่ว ซึ่งมีบาปกรรมหยาบหนาเหมือนดังขวานรกชั้นต่ำสุด (เลวร้ายสุด) และมีคนดีซึ่งมีคุณธรรมประณีต

เท่ากับพรหมผู้สูงสุด ตลอดจนเป็นดินแดนแห่งท่านผู้หลุดพ้นแล้วจากภพภูมิทั้งหลายอีกด้วย

เหตุการณ์เรื่องเปเรตนี่จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในแง่ที่ว่า มีผู้ต้องการพิสูจน์ถึงความมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้ โดยอาศัยวิทยาการสมัยใหม่ และถ้าหากพิสูจน์ได้ว่ามีอยู่จริง ก็จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับศีลธรรมของบุคคลในสังคมได้ ทั้งที่ประเด็นสำคัญไม่ได้อยู่ที่ความมีอยู่จริงของสิ่งเหล่านี้ แต่อยู่ที่การวางท่าทีต่อสิ่งเหล่านี้ดังที่กล่าวมาต่างหาก

ในสังคมไทยเอง ก็มีความเชื่อพื้นฐานอยู่บนเรื่องของผีसाงเทวดา คนไทยไม่ได้ปฏิเสธถึงความมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้ หากแต่มองความมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้โดยสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของปัจเจกชนและความเป็นไปของชุมชน ความเชื่อในเรื่องเหล่านี้จึงมีศักยภาพพอต่อการดำรงอยู่ของบุคคล ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ดังความเชื่อในเรื่องของผีसाงเทวดาอื่น ๆ การแห่นางแมว พระแม่คงคา และอื่น ๆ

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คนไทยได้ก้าวพ้นไปจากขั้นตอนแห่งการพิสูจน์ถึงความมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้ มาสู่ขั้นตอนแห่งการมองความหมายของสิ่งเหล่านี้ที่มีต่อชีวิตและชุมชน หรือใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการควบคุมธรรมชาติ และกำกับศีลธรรมของบุคคลในชุมชนหรือสังคม

ข้อที่น่าสังเกตก็คือว่า เหตุการณ์เรื่องเปเรตนี่ หรือเหตุการณ์ในทำนองเดียวกันนี้ กำลังเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ณ ค.ศ. 2000 นี้ คนไทยยังคงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในเรื่องของผีसाงเทวดาหรือสิ่งนอกเหนือธรรมชาติอย่างไม่เสื่อมคลาย แม้ว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตและสังคมเป็นอย่างมากก็ตาม

คำถามก็คือว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการของบุคคลและไม่สามารถเป็นกลไกในการควบคุมสังคมได้ดังเช่นความเชื่อในเรื่องของผีसाงเทวดาใช่หรือไม่ ? หรือคนไทยกำลังมองว่า วิทยาศาสตร์นั้นไซ้ก็คือไสยศาสตร์ชนิดหนึ่ง ?

ถ้าคำตอบว่า ใช่ การพิสูจน์ถึงความมีอยู่ของผีเปเรต และความพยายามนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับศีลธรรมของสังคมก็อาจจะเป็นสิ่งที่เหมาะสม ?

และอาจจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ถ้าหากว่าจะได้พยายามโคลนนิ่ง (Cloning) ผีเปเรตขึ้นมา รับรองได้ว่า ประเทศไทยจะเป็นประเทศแรกที่โคลนนิ่งเปเรตได้สำเร็จ